

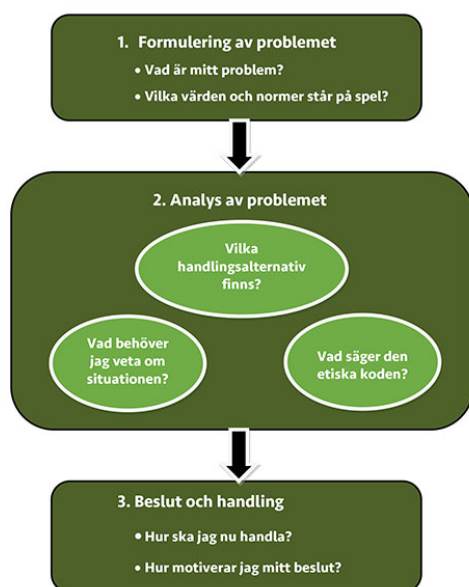
Etisk kod för arbetsterapeuter: Exempelsamling framarbetad av förbundets etiska råd

Exempel 3. Ansvar för att uppnå egna mål

Saida är en 52-årig kvinna med ryggmärgsskada som flera månader efter skadan fortfarande är kvar i kris. Hon lägger alla problem utanför sig själv och har svårt att se det egna ansvaret och sin egen roll i förhållande till mål för rehabiliteringen. Den aktuella skadenivån är inte ett hinder för en ganska hög grad av självständighet om vilja och motivation kan aktiveras. Saida tar få egna initiativ och har nästan inga egna önskemål utom ett stort mål om att bli självständig.

Vid kontakt med dig som arbetsterapeut verkar det inte finnas någon möjlighet att dela upp detta mål i olika delmål. Saida har mycket svårt att se att det krävs en egen insats för att bli självständig. Du känner dig tveksam till hur mycket ni i teamet bör driva behandlingen framåt eftersom det finns en risk att i det läget inte respektera Saidas önskemål. Teamet är osäkra på om Saida förstår att alternativet om hon inte deltar aktivt i behandlingen blir ett starkt beroende av personliga assistenter, vilket inte alls ligger i linje med hennes mål att bli självständig.

Modell för etisk analys (ur *Etisk kod för arbetsterapeuter*, 2018)

1. Formulering av det etiska problemet

Ditt etiska problem handlar om att Saida inte ser sitt eget ansvar och sin egen roll i relation till sitt mål om ökad självständighet. Genom att läsa i den etiska koden kommer du fram till att de värden och normer som aktualiseras i detta sammanhang är hur du kan stödja Saida att ta ansvar och vara delaktig i sin rehabilitering. Du funderar över hur du som arbetsterapeut kan agera gentemot Saida för att hon ska kunna uppnå sitt mål samtidigt som hennes självbestämmande respekteras.

2. Analys av det etiska problemet

I den etiska koden hittar du följande ställningstaganden som förefaller relevanta att väga in i den fortsatta bedömningen: Arbetsterapi utgår från ett personcentrerat förhållningssätt, vilket innebär att insatserna utformas och genomförs i partnerskap med personen.

Arbetsterapeuten ska respektera personens självbestämmande, vilket innebär att:

Bedriva arbetsterapi i partnerskap med personen utifrån hans eget perspektiv på sin situation så långt det är förenligt med professionens mål, uppgifter och tillgängliga resurser.

- Du förstår att du har ett ansvar att respektera Saida som unik och kompetent person och samtidigt ser du en risk för att hon inte ska nå sitt mål och istället bli beroende.

Ge den beslutskompetenta personen underlag för att göra informerade val genom att fortlöpande informera om insatsernas syfte, metod, personens egen insats, konsekvenser för personen och den förväntade nyttan med olika insatser.

- Vad kan du göra för att Saida ska få en förståelse för sin egen situation och sin egen del i rehabiliteringen?
- Hur mycket kan du påverka Saida att göra det som faktiskt verkar vara i linje med hennes egna mål?

3. Beslut och handling

Hur kan du resonera kring olika handlingsalternativ där du försäkrar dig om att Saida förstår konsekvenser och eventuella risker med sina val samtidigt som du respekterar hennes självbestämmande?